

VSO Leerlijn Technisch Lezen

(Vorbereidend) TECHNISCH LEZEN

Leerlijnen	Kerdoelen	Uitstroom Dagbesteding/Arbeid
Technisch lezen 1.1 Temporele orde waarneming 1.2. Auditieve discriminatie 1.3. Visuele discriminatie 1.4. Visuele analyse 1.5. Leesbegrippen 1.6. Auditieve synthese 1.7. Visuele synthese 1.8. Klank-teken koppeling 1.9. Woord- en tekstlezen 1.10. Auditieve analyse en synthese 1.11. Auditieve discriminatie en rijm 1.12. Auditief geheugenBoekoriëntatie 2.2 Auditieve analyse	4. De leerling leert informatieve en verhalende teksten te lezen over onderwerpen die aansluiten bij de leefwereld en interesses	Dagbesteding
	3. De leerling leert zakelijke teksten te lezen over onderwerpen die aansluiten bij de eigen interesses, de leefwereld en de wereld van arbeid 4. De leerling leert verhalende en fictionele teksten belevend te lezen en de eigen interesses en voorkeuren op het gebied van fictie te verkennen	Arbeid

1.1. Temporele ordening			3	4
			Zegt een reeks van 3 woorden in de goede volgorde na	Benoemt het eerste woord van een zin of een reeks Benoemt het laatste woord van een zin of een reeks
	5	Wijst een bepaalde letterpositie in een woord aan (een kruisje zetten in het hok waar je de letter hoort) Benoemt de eerste klank van een woord Benoemt de laatste klank van een woord		

1.2. Auditieve		2	3	4
-----------------------	--	---	---	---

discriminatie		Herkent een trefwoord in een reeks of verhaal Geeft aan of twee woorden hetzelfde of verschillend zijn Herkent afzonderlijke woorden in een zin (legt een blokje voor ieder woord)	Herkent een klank in reeks losse klanken Herkent dezelfde klank in twee woorden	Rijmt op een éénlettergrepig woord (bus - kus) Onderscheidt verschillende klanken (fonemen) binnen een woord
	5	Onderscheidt de veranderende klank in wisselrijtjes (slechts één klank verandert) Hooft het verschil tussen lange en korte woorden		

1.3. Visuele discriminatie	1	2	3	4
	Wijst grote verschillen tussen plaatjes aan	Herkent details in een afbeelding	Herkent een (afwijkende of gelijke) letter tussen andere letters en in woorden (duidelijk verschil) Herkent een bepaald woord tussen andere woorden	Herkent een bepaalde letter tussen (gelijke en andere) letters en in woorden (gering verschil)

1.4. Visuele analyse				4
				Herkent grafemen van een woord (in een rij losse grafemen het juiste grafeem omcirkelen)
	5			
	Deelt een woord op in losse grafemen			

1.5. Leesbegrippen	1	2	3	4
	Wijst aan wat een boek is	Gebruikt de begrippen <i>verhaal/boek lezen</i> Wijst de leesrichting aan (links naar rechts)	Kent de begrippen <i>voorste, middelste</i> Kent de begrippen: <i>woord, zin, regel</i> en <i>bladzijde</i>	Kent de begrippen <i>daarna, ervoor, volgende, erachter, eerste, tweede, klank, letter</i>
	5	6	7	8
	Kent de betekenis van een punt Gebruikt de begrippen: <i>woord, zin, regel</i> en <i>bladzijde</i>	Kent de betekenis van een vraagteken	Kent de betekenis van een komma en een hoofdletter	Kent de betekenis van een uitroepeteken

1.6 Auditieve synthese			3	4
			Voegt woorden samen tot één woord (deur-bel)	Voegt lettergrepen samen tot een nieuw woord
	5	6	7	

	Voegt woorden samen tot een zin	Voegt losse klanken van twee- en drieletterwoorden samen tot een woord	Voegt losse klanken van woorden met medeklinkercombinaties samen tot een woord	
--	---------------------------------	--	--	--

1.7. Visuele synthese	5	6	7	
	Leest vlot MKM wisselrijtjes waarbij het eerste cluster gelijk is	Leest vlot MKM wisselrijtjes waarbij het laatste cluster gelijk is	Leest vlot wisselrijtjes met medeklinkercombinaties	

1.8. Klank-teken koppeling				4
				Leest de eerste 10 grafemen uit de leesmethode Koppelt het juiste foneem aan het waargenomen grafeem (met bekende grafemen)
	5			
	Koppelt aan elk grafeem het juiste foneem (36 grafemen)			

1.9. Woord- en Tekstlezen				
	5	6	7	8
	Leest op AVI-Start ¹	Leest op AVI-Start Leest op AVI-M3	Leest op AVI-M3 Leest op AVI-E3	Leest op AVI -E3 Leest op AVI-M4
	9	10	11	12
	Leest op AVI-M4 Leest op AVI-E4	Leest op AVI-E4	Leest op AVI-M5	Leest op AVI-E5
	13	14	15	16
Leest op AVI-M6		Leest op AVI-E6		

¹ Bij het instructieniveau gaan we er vanuit dat er nog niet aan de AVI-tijdslimiet wordt voldaan, maar dat het aantal fouten wel binnen de gestelde (AVI)norm valt.

1.12. Auditieve analyse en synthese			3	4
			Voegt woorden samen tot één woord (deur-bel) Geeft aan welk woord het langst is (kabouter - reus)	Voegt lettergrepen samen tot een nieuw woord Analyseert (hakt) losse lettergrepen Vult een lang woord aan waarbij een deel ontbreekt (potloo..., ...otlood)
	5	6	7	
	Voegt woorden samen tot een zin Legt een blokje voor ieder woord in een 4-woordzin (hakt) Analyseert (hakt) mkm-woorden (bal, som)	Voegt losse klanken van twee- en drie-letterwoorden samen tot een woord (op, ga, bal, som) Analyseert (hakt) woorden met medeklinkercombinaties (bank, spons)	Voegt losse klanken van woorden met medeklinkercombinaties samen tot een woord (bank, spons)	
1.13. Auditieve discriminatie en rijm	1	2	3	4
	Reageert op eigen naam Onderscheidt klanken en geluiden	Herkent woord in reeks Geeft aan of twee woorden hetzelfde of verschillend zijn	Herkent klank in reeks	Rijmt op een éénlettergrepig woord (<i>boek-broek</i>)
	5	6	7	8
	Onderscheidt kleine verschillen in woorden (<i>pak-zak</i>) Geeft in een reeks van drie of vier woorden aan welke twee woorden rijmen	Geeft aan of zinnen rijmen Rijmt op een meerlettergrepig woord (<i>bomen-komen</i>)	Wijst aan of vertelt welke woorden rijmen of wat de rijmende woorddelen zijn	Rijmt zelf zinnen
9	10	11		
Maakt een rijmend versje van vier regels	Maakt een rijmend versje van acht regels	Maakt een kort gedicht		
1.12. Auditief geheugen	1	2	3	4
	Imiteert klanken Imiteert eenvoudige km-, mk- en mkm-woorden (ik, ga, pop)	Herhaalt twee-lettergrepige woorden Imiteert twee woorden	Herhaalt een reeks van drie woorden Hooft hetzelfde woord in twee zinnen	Geeft aan wat het eerste woord is in een reeks van 3-5 woorden Geeft aan wat het laatste woord is in een reeks van 3-5 woorden
	5	6	7	8
	Benoemt de eerste en laatste klank van een woord	Herhaalt een zin van 4-6 woorden	Herhaalt een zin van 4-6 woorden na 5 minuten Onthoudt een mondeling gegeven opdracht	Herhaalt een zin van 7-10 woorden na 5 minuten Onthoudt een meervoudige mondeling gegeven opdracht
9	10			
Herhaalt de globale inhoud van een zin van 7-10 woorden na een half uur	Herhaalt de globale inhoud van een korte tekst of boodschap na een halve dag			

1.13 Boekoriëntatie	1	2	3	4
	<p>Herkent een boek en weet dat er een verhaal in staat Wijst plaatjes aan op een bladzijde Slaat de bladzijden van een boek één voor één om Bekijkt prenten in boekjes samen met de leerkracht</p>	<p>Begrijpt dat illustraties en tekst samen een verhaal vertellen Luistert geboeid naar een voorleesverhaal in een één op één situatie Wijst genoemde woorden aan op plaatjes in een boek</p>	<p>Luistert geboeid naar een voorleesverhaal in een groepje Wijst aan dat bladzijden van boven naar beneden gelezen worden Wijst op kleine details van plaatjes in het boek</p>	<p>Pakt met regelmaat een boek om zelf in te kijken of te lezen Voorspelt aan de hand van de omslag (het plaatje) van een boek een onderwerp uit het boek Kiest aan de hand van het plaatje op de omslag zelf de boeken uit die hem aanspreken</p>
	<p>5 Stelt vragen over het verhaal om het beter te begrijpen</p>	<p>6 Benoemt het verschil tussen een waar gebeurd verhaal en een sprookje</p>	<p>7 Voorspelt aan de hand van de omslag of het een leesboek of een informatief boek betreft Benoemt het verschil tussen een verhaal en poëzie</p>	<p>8 Leest boeken in zichzelf Benoemt het verschil tussen een waar gebeurd verhaal en een fictief verhaal</p>
	<p>9 Voorspelt aan de hand van de samenvatting op de achterkant van een boek de inhoud</p>	<p>10 Kiest aan de hand van de samenvatting op de achterkant zelf de boeken uit die hem aanspreken</p>	<p>11 Houdt in de klas een boekenbeurt (vertelt de opbouw van het verhaal en geeft zijn mening) Zoekt zelfstandig boeken en teksten in de bibliotheek</p>	<p>12 Legt relaties tussen de tekst en de werkelijkheid (associatief) Herkent verschillende emoties in de tekst, zoals verdriet, boosheid en blijdschap Geeft mondeling of schriftelijk een oordeel over een gelezen tekst/boek (ik vind het leuk omdat...) Beschrijft en beargumenteert eigen voorkeur voor soorten boeken, genre of auteur (ik houd van spannende verhalen/auteur omdat...) Kiest boeken op basis van eigen voorkeur voor onderwerpen en/of auteurs</p>

	13	14	15	16
	Typeert personages zowel qua innerlijk als qua uiterlijk Verwoordt sympathie of antipathie voor bepaalde personages en licht dit toe Geeft een (onderbouwde) mening over een gelezen boek	Geeft aan welk genre boeken hij prefereert Kan zich inleven in fictie die niet te ver van de realiteit af staat Wijst dramatische passages aan in de tekst	Beargumenteert waarom hij een voorkeur voor fictie of non-fictie heeft Leeft zich in in fictieve personages Beschrijft de ontwikkeling van de hoofdpersoon Promoot een boek bij groeps-genoten Herkent rijmvormen en ritme Beschrijft situaties en verwickelingen in de tekst Beschrijft het denken, voelen en handelen van personages Herkent verschillende verhaalgenres (zoals fantasy, oorlogsroman of detective)	Wisselt leeservaringen uit met medeleerlingen en licht persoonlijke reacties toe met voorbeelden uit de tekst Vertelt de geschiedenis van een verhaal chronologisch na Praat en discussieert met klasgenoten over gelezen boeken Past bij evaluatie van de tekst literaire begrippen toe in proza (zoals flashback, open en gesloten einde, tijdsverdichting) Past bij evaluatie van de tekst literaire begrippen toe in poëzie (zoals rijmschema, versregel en strofe) Geeft bij evaluatie van poëzie aan of de regels ritmisch goed lopen Bepaalt in welke mate de personages en gebeurtenissen herkenbaar en realistisch zijn Herkent letterlijk en figuurlijk taalgebruik Licht persoonlijke reacties toe met voorbeelden uit de tekst Beschrijft dilemma's die in een boek worden besproken

2.2. Auditieve analyse		3	4
		Verdeelt woorden op het gehoor in lettergrepen	Benoemt de eerste en de laatste klank van een woord
5	6	7	8
'Hakt' MKM-woorden in fonemen	'Hakt' MKMM-woorden in fonemen	'Hakt' MMKM-woorden in fonemen	'Hakt' woorden met verschillende medeklinkercombinaties in fonemen

Criteria van AVI-niveaus:

AVI-Start	AVI-M3	AVI-E3	AVI-M4
<ul style="list-style-type: none"> - Herkent direct de lidwoorden <i>de, het en een</i> - Herkent simpele woorden, zoals <i>teen, boom, boot, auto, etc.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - Leest zinnen met ongeveer 6 woorden zonder hoofdletters - Leest korte zinnen met één zin per regel - Leest geen samengestelde zinnen - Benoemt vlot alle grafemen - Leest éénlettergrepige woorden zonder leesmoelijkheden - Leest vlot klankzuivere (M)K(M) (<i>jaap, om, juf, ik, pen, boos</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> - Leest zinnen met ongeveer 7 woorden - Leest één zin per regel met hoofdletters - Leest vlot nevenschikkende samengestelde zinnen - Leest vlot eenvoudige tweelettergrepige of samengestelde woorden (<i>ro-ver, voetbal</i>) - Leest vlot éénlettergrepige woorden eindigend op <i>dt, ng of nk</i> - Leest vlot twee en drie medeklinkers vooraan en/of achteraan <i>MKMM/MMKM/MMKMM, MMMKM MKMMM</i> - Leest vlot verkleinwoorden 	<ul style="list-style-type: none"> - Leest zinnen met ongeveer 8 woorden met de juiste intonatie - Leest vlot korte zinnen die betekenisvol zijn afgebroken en doorlopen op de volgende regel (iedere zin begint op een nieuwe regel) - Leest samengestelde zinnen, nevenschikkend en onderschikkend - Leest vlot alle typen éénlettergrepige en tweelettergrepige en drieletterige woorden zonder leesmoelijkheden - Leest met een middelgroot lettertype
AVI-E4	AVI-M5	AVI-E5	AVI-M6
<ul style="list-style-type: none"> - Leest een doorlopende tekst met zinnen van ongeveer 9 woorden - Leest drie- en meerlettergrepige woorden met het voorvoegsel <i>ge-, be-, ver-</i> zonder leesmoelijkheden - Leest woorden op <i>-tie</i> uitgesproken als <i>-/tsie/</i> - Leest leenwoorden zonder afwijkende klank-tekenrelaties (<i>portemonnee, diskette</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> - Leest zinnen met ongeveer 10 woorden met de juiste intonatie - Leest samengestelde zinnen - Leest drie- en meerlettergrepige woorden zonder leesmoelijkheden - Leest waar nodig de klanken <i>-c-</i> als <i>/k/</i>, <i>-c-</i> als <i>/s/</i>, <i>ch</i> als <i>/sj/</i> en <i>g</i> als <i>/zj/</i> - Leest woorden met een <i>-y-, -x-, -'s, 's-</i> - Leest woorden die eindigen op <i>-y</i> - Leest meerlettergrepige woorden met <i>-tie</i> erin (<i>vakantiepret</i>) - Leest meerlettergrepige woorden met <i>-i</i> als <i>/ie/</i> (<i>sigaretten</i>) - Leest woorden eidigend op open lettergreep: <i>domino, piano</i> - Leest met een klein lettertype 	<ul style="list-style-type: none"> - Leest zinnen met ongeveer 10 à 11 woorden met de juiste intonatie - Leest alle drie- en meerlettergrepige woorden zonder leesmoelijkheden - Leest woorden met <i>-ch-</i> als <i>/sj/-, -ge</i> als <i>-/zje/-, -eau-</i> als <i>-/oo/-</i> - Leest woorden eindigend op <i>-isch</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - Leest zinnen met ongeveer 11 woorden - Leest alle drie- en meerlettergrepige woorden met leesmoelijkheden - Leest laagfrequente leenwoorden
AVI-E6			
<ul style="list-style-type: none"> - Leest zinnen met ongeveer 11 à 12 woorden, waarbij alle woordtypen voorkomen 			

N.B. De leerlijn 'Technisch Lezen' is ontleend aan de methoden Veilig Leren Lezen en Estafette: Uitgeverij Zwijsen, Tilburg